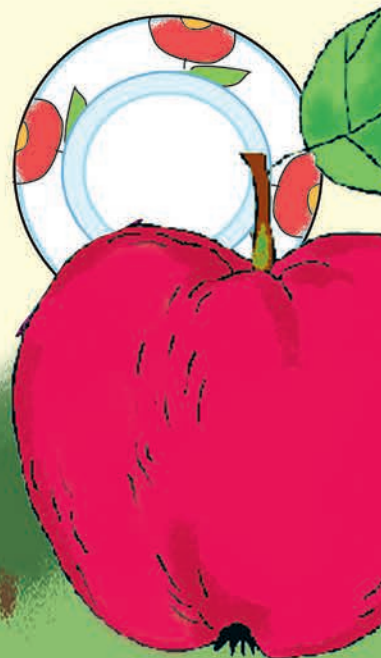
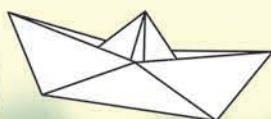

Badam świat

Klasa 1

Część 1

Badam świat

Podręcznik do zajęć zintegrowanych
dla klasy 1. szkół ogólnokształcących
z polskim językiem nauczania
(w 2 częściach)

Ча́сть 1

Zalecany przez Ministerstwo Oświaty i Nauki Ukrainy

Львів

Видавництво «Світ»

2018

УДК 57.081.1(075.2)
Я11

Перекладено за виданням:

Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1-го кл. закл. заг. серед. освіти :
(у 2-х ч.) : ч. 1 / Гільберг Тетяна та ін. — Київ : Генеза, 2018

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ МОН України від 06.07.2018 № 734)*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Oznaczenia umowne

— słuchamy, opowiadamy

— obserwujemy, badamy

— pracujemy w parach, grupach

— wykonujemy zadanie praktyczne

— rozważamy

— sprawdzamy siebie

Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл.
Я11 заг. серед. освіти з навч. польською мовою : (у 2-х ч.) : ч. 1 /
Т. Гільберг та ін. ; пер. Т.-А. Калуські. — Львів : Світ, 2018. —
112 с. : іл.

ISBN 978-966-914-140-8

ISBN 978-966-914-141-5 (Ч.1)

ISBN 978-966-914-140-8;
978-966-914-141-5 (Ч.1) (польськ.)
ISBN 978-966-11-0439-5;
978-966-11-0440-1 (ч.1) (укр.)

УДК 57.081.1(075.2)

© Гільберг Т., Тарнавська С., Гнатюк О.,
Павич Н., 2018
© Видавництво «Генеза», оригінал-
макет, 2018
© Калуські Т.-А., переклад польською
мовою, 2018

Zapraszamy Was na porywającą wędrówkę w świat wokół nas. Dowiedziecie się, jak dużo w nim ciekawego i dziwnego. Szczęśliwych wędrówek w poznaniu świata!

Ja i moja szkoła

JESTEM UCZNIEM. JESTEM UCZENNICĄ

ZAPOZNAJĘ SIĘ Z KOLEGAMI W KLASIE

Z kim i jak się witamy? Jakich zasad zachowania trzeba przestrzegać podczas rozmowy?

Cześć! Jestem Saszko. A ty jak masz na imię?

Witaj! Jestem Maryjka. Będziemy razem się uczyć?

Przywitalcie i poznajcie się.

Cześć!

Dzień dobry!

Witam!

Dzień dobry!

Czy masz dużo przyjaciół? Jak i gdzie się z nimi spotkałeś?

Posłuchajcie wiersza „Dobre słowa”. Jakie słowa grzecznościowe usłyszeliście? Dlaczego są one nazywane „czarodziejskimi”? Jakie jeszcze inne słowa grzecznościowe znacie? Kiedy ich używamy?

„Dzień dobry!” –
Mówię zgodnie z obyczajem.
Dobrego dnia
Życzę każdemu.

„Dzień dobry wszystkim!” –
Witam ludzi.

„Dobrego wieczoru” –
Życzę napotkanemu.
I uśmiech w odpowiedzi
Na ich twarzach gości.
Bo dobre słowa,
Sprawiają dużo radości.

Władlen Biriukow

Ile osób jest w parze? Opowiedzcie sobie nawzajem o sobie. Podajcie datę swoich urodzin, opowiedzcie o swojej ulubionej zabawce albo zajęciu.

Posłuchajcie zasad rozmowy. Uzupełnijcie te zasady. Przestrzegajcie ich.

Spotkaliście znajomych – przywitajcie się.

Bądźcie uprzejmi, uśmiechajcie się.

Nie przerywajcie temu, kto mówi.

Szanujcie tego, z kim rozmawiacie.

Wniosek.

Grzeczność nic nie kosztuje, ale dużo daje.

JESTEŚMY UCZNIAMI JEDNEJ KLASY

Jakie dobre uczynki robią dzieci? Jakie dobre uczynki robicie wy?

W jaki sposób dzieci pomagają sobie nawzajem? Czy pomoc koleżeńska sprzyja uczeniu się?

Na podstawie ilustracji ułóżcie zasady dobroczynności. Uzupełnijcie je.

Wyobraźcie sobie, że jesteście olbrzymami albo bohaterami bajek. Jakie dobre uczynki zrobilibyście?

Słowniczek

Dobroczynność – bezinteresowne nadanie pomocy tym, kto jej potrzebuje.

Koledzy z klasy – dzieci, które uczą się w jednej klasie.

Objaśnijcie, dlaczego dla dzieci jest ciekawe wspólne spędzanie czasu. Co je łączy? Jakie wspólne tematy łączą uczniów waszej klasy?

Objaśnijcie znaczenie przysłów. Jak rozumiecie każde z nich?

- Jeden za wszystkich – wszyscy za jednego.
- Zdobywaj nowych przyjaciół, ale nie zapominaj o starych.
- Dobrze jest uczyć tego, kto chce wiedzieć wszystko.

Dlaczego trzeba się uczyć? Posłuchajcie, jak na to pytanie odpowiedziały dzieci. Z kim z nich się zgadzacie? Objasnijcie swój wybór.

Uczę się po to, żeby mnie pochwalono.

Uczę się dlatego, że tego chcą moi rodzice.

Uczę się dlatego, że podoba mi się poznawać nowe rzeczy, odkrywać nieznanne.

Uczę się dla siebie. Pomoże mi to w życiu.

Wniosek.

Dobre uczynki są ozdobą człowieka. Dobro powraca do nas dobrem. W klasie powinna panować życzliwa atmosfera.

DLACZEGO TRZEBA PRZESTRZEGAĆ PLANU DNIA

Co jest najpierw, a co potem?

Nazwijcie dni tygodnia. Opowiedzcie o swoim planie dnia: najpierw – w dni robocze, potem – w weekendy. Na co traciecie najwięcej czasu, a na co – najmniej?

O jakich czynnościach, które wykonują dzieci jest mowa w wierszu?

Rano dużo spraw na głowie:
Mycie, śniadanie, ubieranie.
Trzeba czas swój zaplanować,
I godziny porachować:
Pięć minut – na mycie,
Pięć – również na ubranie,
Trzy – żeby pościel poskładać,
Potem, dzieci, śniadanie!
Są minuty na drogę, –
Z kolegami idź w nogę.
Nigdy nie zatrzymuj się –
I na lekcje nie spóźnisz się!

Switłana Garbuz

Na podstawie ilustracji opowiedzcie o planie dnia uczniów.
Po co ludziom jest potrzebny plan dnia?

Odgadnijcie zagadki.

1. Całe życie chodzi, a z miejsca nie rusza.
Dzień i noc chodzi, nigdy nie przychodzi.
2. Płynie, biegnie i mija,
nigdy go nie wystarcza.
Dopiero była jesień – już zima,
dopiero co był tu, a już – go nie ma.

Łesia Wozniuk

Dlaczego chłopczyk na obrazku jest zmęczony?
Co możecie mu poradzić?

Czy wiecie, że...

Najlepszym sposobem odpoczynku i odnowienia sił jest sen. Podczas snu dzieci rosną szybciej.

Zróbcie lapbook „Plan dnia”.

Матеріали і наряддя:

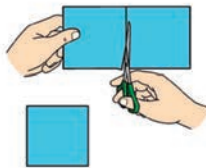

Будьте обережні користуючись ножицями!

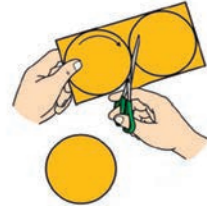
ZASADY POSŁUGIWANIA SIĘ NOŻYCZKAMI

Так передаємо
ножиці

Так правильно
ріжете папір

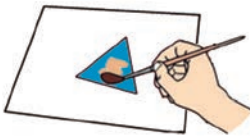

Так правильно
ріжете по колу

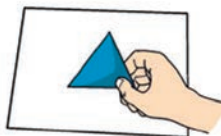
ZASADY NAKLEJANIA PAPIERU

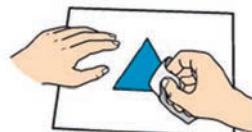
1

2

3

4

Wniosek. Plan dnia to pewna kolejność czynności w ciągu dnia. Potrzebny jest po to, żeby wystarczało czasu na pracę i pełnowartościowy odpoczynek.

MOJA POSTAWA – MOJE ZDROWIE

Przyjrzyjcie się rysunkom. Odgadnijcie, co pomaga dzieciom formować prawidłową postawę.

Słowniczek

Postawa – to zwyczajne ułożenie ciała podczas chodzenia, siedzenia itp.

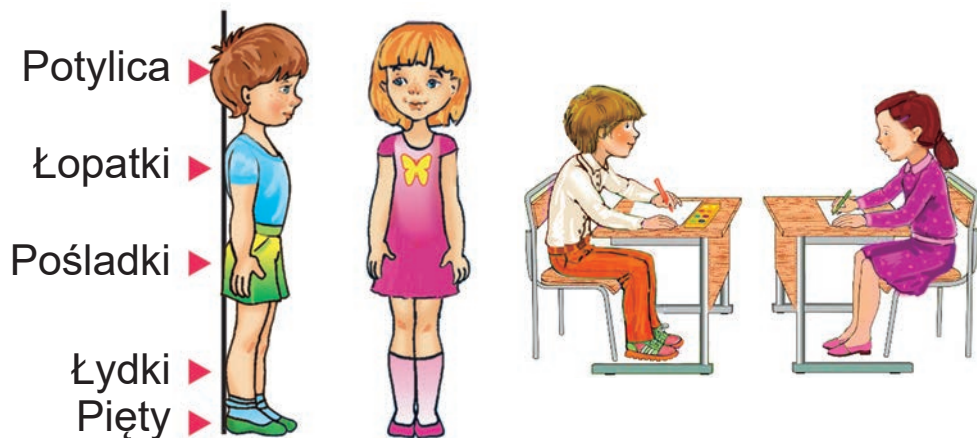

Kto z uczniów siedzi w ławce prawidłowo, kto – nie? Dlaczego tak uważacie?

Sprawdźcie siebie nawzajem, czy macie prawidłową postawę i czy prawidłowo siedzicie w ławce. W tym celu skorzystajcie z ilustracji.

Które z dzieci dba o swoją postawę?
W jaki sposób? Jak wy dbacie o swoją postawę?

Jak prawidłowo nosić plecak (tornister) szkolny?
Które z dzieci na fotografii nosi plecak
nieprawidłowo? Co możecie im poradzić?

Poćwiczcie się. Pokażcie najpierw, jak prawidłowo
nosić plecak, a potem – jak prawidłowo siedzieć w
ławce.

Wniosek.

Ten kto ma prawidłową postawę:

- nie męczy się szybko;
- nie odczuwa bólu mięśni pleców;
- czuje się pewnie i wesoło.

**Ćwiczenia fizyczne pomagają sformować
prawidłową postawę.**

SCHLUDNOŚĆ I HIGIENA OSOBISTA

Kto kogo myje w wierszu?
Czy macie zwierzęta domowe? W jaki sposób
one się myją?

Obmywa kotka małe kocięta.
I myje koza swe koźlęta.
Siostrzyczkę młodszą ode mnie
mama mydłem myje.

I czyste rano słońko wstaje
Codziennie z ponad nieba skraju!
Pewnie i ono mamę ma,
Bo kto je myje, ty czy ja?

Anatolij Kosteckij

Jakie zasady higieny stosują dzieci?

Na podstawie wiersza określcie, czy dziewczynka jest schludna. Czy można ją nazwać czyścioszką? W jaki sposób dbacie o czystość swojego ubrania i obuwia? Dlaczego trzeba być schludnym?

CZYŚCIOSZKA

W chacie śmieci – aż po szyję...
To czyścioszka tutaj żyje!
Przed lusterkiem ta modnisia
Stroi się wciąż, porządnisia.
Z szafy suknię wyciągała,
Drobny kurz pozamiatała.
Równo włosy rozczesła,
Białą wstążkę zawiązała.
Wystroiła się, ubrała –
I do tańców się zabrała.
W chacie śmieci – aż po szyję...
Czy czyścioszka tutaj żyje?

Marija Ponomarenko

Co trzeba robić, żeby być schludnym?

Które z przedstawionych przedmiotów mają być rzeczami osobistymi dla każdego człowieka?

Słowniczek

Higiena – to utrzymanie ciała i odzieży w czystości.
Środki higieny – przedmioty, które pomagają człowiekowi być schludnym i czystym.

Po co trzeba utrzymywać porządek w swoim miejscu pracy? Pomyślcie, czy porządek wpływa na komfort w klasie. A w domu? Obejrzyjcie ilustracje. Przy jakim stole jest przyjemnie i wygodnie pracować? Dlaczego?

Kiedy pakujecie swój tornister? Jakie rzeczy wkładacie do niego?

Przyjrzyjcie się fotografii. Co znajduje się w środku plecaka? Co z jego lewej strony? Co z prawej? Co pod stołem? Co między plecakiem a linijką?

Wniosek.

Jeżeli człowiek zachowuje zasady higieny, jest zdrowy, czysty i schludny.

Czy wiecie, że...

Małpy bardzo dbają o swój wygląd zewnętrzny i dużo czasu poświęcają „zabiegom kosmetycznym”. Przy czym dbają one nie o siebie, a jedna o drugą. A do tego te zwierzęta bardzo lubią „podziwiać” swoje odbicie w lustrze.

JA I MOJE MOŻLIWOŚCI

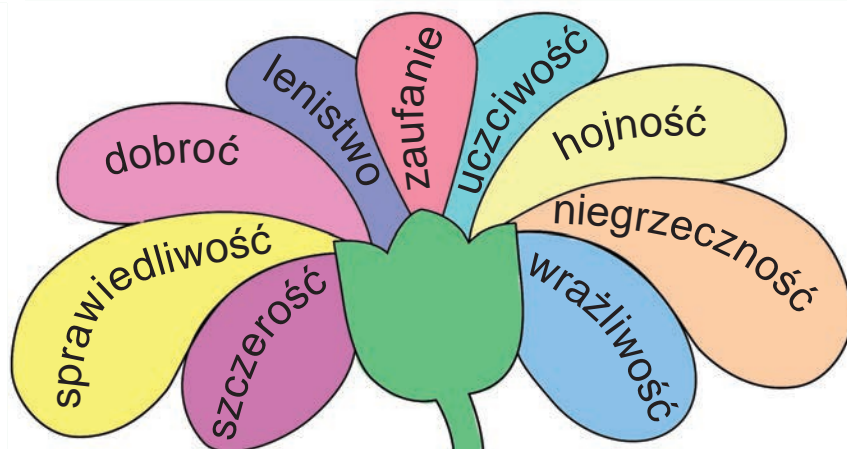
KIM JESTEM? JAKI JESTEM? JAKA JESTEM?

Opiszcie wygląd zewnętrzny dzieci. Co mają wspólnego? Czym się różnią?

Opiszcie siebie, wykorzystując słowa z „płatków”.

Ułóżcie, według planu, opowiadanie o sobie.

1. Nazywam się...
2. Mam ... lat.
3. Moi koledzy...
4. Moje zainteresowania...
5. Najlepiej umiem...
6. Smucę się, kiedy...
7. Cieszę się, kiedy...

Jakie zainteresowania mają uczniowie w waszej klasie? Nazwijcie najciekawsze, według was, zainteresowanie.

Słowniczek

Zainteresowania (pasje, hobby) – ulubione zajęcie albo zabawa.

Czy wiecie, z czego znani są ci ludzie? Jak uważacie, jakie mieli hobby w dzieciństwie?

Andrij
Jarmolenko

Tina
Karol

Wład
Jama

Na podstawie rysunków opowiedzcie o zainteresowaniach dzieci. Czy można jednocześnie mieć kilka hobby? Ile macie zainteresowań? Nazwijcie je.

- Jak spędzacie swój wolny czas?
- Jakie książki lubicie czytać?
- Jakie filmy, filmy rysunkowe wam się podobają? Objasnijcie dlaczego.
- Czego chcecie się nauczyć?
- Kim marzycie zostać?

- Czy różnicie się między sobą?
- Co was łączy?

Wniosek.

My wszyscy – dzieci i dorośli, mężczyźni i kobiety – to ludzie. Każdy człowiek nie jest podobny do innego. Każdy jest interesujący i niepowtarzalny. Człowiek ma szanować siebie i z szacunkiem odnosić się do innych. Człowiek może mieć kilka hobby. Wasze zainteresowania w przyszłości mogą stać się waszym zawodem.

JAK ROSNĘ

Jak rośliście i rozwijaliście się? Ile macie lat?

Jak zmienia się człowiek w ciągu swojego życia?

Posłuchajcie wiersza. Kto rośnie szybciej?

DĄBECZKI

Brat z Iwankiem tu w sadeczku
posadzili po dąbeczku.
Przez dzień cały pracę mają –
wszystkie drzewa podlewają,
potem prętem mierzą je
co godzinę, po troszeczkę:
kto z nich szybciej rosnąć chce, –
brat z Iwankiem
czy dąbeczki?

Wołodymyr Ładyrzec

• Jak ludzie dowiadują się o swoim wzroście?

- Jaki mieliście wzrost zaraz po urodzeniu?
- Jak zmienił się wasz wzrost?
- Przy pomocy dorosłych zmierzcie swój wzrost. Jaki on jest?

Wniosek.

Wszyscy ludzie są różni, ale wszyscy oni w ciągu życia rosą i rozwijają się. Tak trwa życie.

JAK ODKRYWAM ŚWIAT WOKÓŁ SIEBIE

Człowiek od małego poznaje świat wokół siebie. Czy wiecie, od jakich słów zaczynały się wasze pierwsze pytania? Czy byliście ciekawi świata?

Zaproponujcie pytania do każdej fotografii.

Słowniczek

Świat wokół nas – wszystko, co nas otacza.

Jak i gdzie szukać odpowiedzi na pytania?

Wniosek.

Człowiek poznaje świat wokół siebie, otrzymując odpowiedzi na pytania.

Jak dzieci poznają świat za pomocą różnych aktywności?

Jakie zawody ludzi przedstawiono? Czym oni się zajmują?

Wniosek.

Człowiek poznaje świat wokół siebie poprzez swoją działalność.

Nie można poznawać świata wokół siebie, nie poznawszy samego siebie. W tym celu trzeba zrozumieć, **co umiem, co mogę zrobić, co chcę osiągnąć**. Warto analizować swoje uczynki, swoje zachowanie. Od tego zależeć będzie wasza przyszłość. Rosnąc, człowiek rozwija się – staje się silniejszy, zręczniejszy, więcej wie i umie.

Co oznacza poznać samego siebie?

Czy wiesz, że jesteś człowiekiem?

Czy o tym wiesz, czy też nie?

Uśmiech twój jest jedyny,
cierpienie twoje jedyne,
oczy twoje – jedyne.

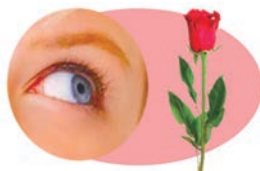
Wasył Symonenko

Wniosek.

Każdy człowiek jest unikalny i неповtarzalny. Nigdy nie było i nie będzie takiego samego człowieka, jak każdy z was.

NARZĄDY ZMYŚLÓW – NASI POMOCNICY

Popatrzcie wokół siebie.
Co widzicie? Jaki narząd
pomógł wam to zrobić?

Spróbujcie jaki jest smak jabłka
albo cukierka. Co odczuliście?
Jaki narząd pomógł wam
poczuć smak? Jakie bywają
smaki? Jaki smak podoba się
wam najbardziej?

Posłuchajcie waszego otoczenia.
Jakie dźwięki słyszycie?
Jaki narząd pomógł wam
odebrać tę informację?

Powąchajcie pomarańczę lub
inny dowolny owoc.
Co odczuliście?
Jaki narząd pomógł wam
poczuć zapach?

Dotknijcie ręką obiektów,
które was otaczają.
Jakie obiekty dotknęliście?
Co poczuliście?

Określcie zależność między przedmiotem i jego cechą. Objaśnijcie, za pomocą czego dowiedzieliście się o tym.

gorący

kwaśny

kłujący

czzerwony

Dopasujcie do każdego rysunku odpowiednie odczucie.

Ja
widzę
słyszę
lubię
odczuwam
spozrzegam
smakuję

Jakie słowa wam pomogły?

Wniosek.

Cały różnorodny świat – światło, dźwięki, zapachy, smaki – odbieramy za pomocą narządów zmysłów. Człowiek poznaje świat wokół niego za pomocą wzroku, słuchu, węchu, smaku, dotyku.

OCZY – NARZĄD WZROKU

Czym widzimy? Widzimy za pomocą oczu. Oczy – narząd wzroku.

Za pomocą oczu otrzymujemy informację o kolorze, formie, rozmiarze.

Słowniczek

Narząd – to część ciała.

Widzimy wszystkie przedmioty widzialne, które nas otaczają. Na przykład:

Jaką informację odbieramy za pomocą oczu?

kolor i ilość

kształt

rozmiar

Jakie cechy przedmiotów dzieci mogą odbierać za pomocą wzroku? Jaki przedmiot jest na stole jeden? Jakich przedmiotów jest dużo?

Czy wiecie, że...

W jaki sposób odbierają kolory zwierzęta?

Koty rozróżniają kolor szary, zielony i niebieski.

Psy nie widzą pomarańczowego i czerwonego. Ale dobrze widzą obiekty ruchome.

Świat papug jest tak samo kolorowy, jak ich piórka. Oczy papug odbierają więcej kolorów, niż ludzkie.

Wzrok odbiera informację o niebezpiecznych sytuacjach. Widzimy je i możemy się uchronić przed nimi.

Widzimy cyfry, litery i możemy liczyć i czytać.

Widzimy i doznajemy szczęścia z oglądania piękna przyrody, dzieł sztuki.

Wniosek.

Oczy – narząd wzroku. Jest to narząd parzysty, czyli ludzie, podobnie jak wiele zwierząt, mają dwoje oczu. Za pomocą oczu widzimy.

CHY MOŻNA WSZYSTKO ZOBACZYĆ ZA POMOCĄ OCZU

Jak można zobaczyć drobne objekty?

Jak widzimy objekty, które są umieszczone w dużej odległości?

Wyjdźcie na podwórko i spróbujcie przyjrzeć się drobnym obiektom. Weźcie ze sobą .

Słowniczek

Lupa, albo **szkło powiększające**, – przyrząd do oglądania drobnych obiektów.

Nazwijcie przyrząd, który pomoże lepiej zobaczyć zgraję ptaków, księżyc na niebie, gwiazdy.

Czy wiecie, że...

W celu obejrzenia bardzo małych obiektów, uczeni stworzyli mikroskop. Przyrząd ten pozwala zobaczyć najdrobniejsze przedmioty, które są niewidoczne nieuzbrojonym okiem. Słowo *mikroskop* z greckiego tłumaczy się jak „oglądać coś małego”.

Jakby uczeni nie dostrzegli pod mikroskopem mikrobów i bakterii, moglibyśmy do dzisiaj chorować na wiele chorób. Nie wiedzielibyśmy, jak i czym je leczyć.

Wniosek.

Lornetka i okulary pomagają człowiekowi lepiej widzieć obiekty.

Najdrobniejsze obiekty można zobaczyć za pomocą lupy albo mikroskopu.

Ludzie, którzy źle widzą albo całkiem nie widzą, orientują się w przestrzeni za pomocą innych narządów zmysłów.

Pomyślcie, co pomaga ludziom, którzy źle widzą albo całkiem nie widzą, orientować się w otaczającym świecie?

Obejrzyjcie rysunek. Co pomaga człowiekowi przejść drogę?

Obejrzyjcie rysunki. Opowiedzcie, od czego psuje się wzrok. Ułóżcie korzystne porady dla dzieci, jak dbać o wzrok.

W jakich sytuacjach trzeba korzystać z przedstawionych okularów?

Wniosek.

Wzrok trzeba pielęgnować. Żeby lepiej widzieć, ludzie wykorzystują specjalne przyrządy: okulary, lupy, lornetki.

USZY – NARZĄD SŁUCHU

Co słyszemy? Jak słyszemy? Posłuchajcie dźwięków wokół siebie. Jakie dźwięki słyszycie?

szum morza

szept

szum deszczu

rozmowę
ludzi

wycie
wiatru

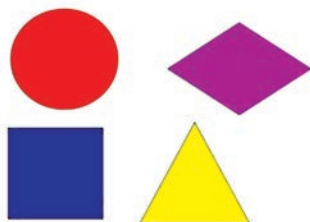
dźwięki
samochodu

Słyszemy za pomocą uszu. Uszy – narząd słuchu. Jest to narząd parzysty. Za pomocą słuchu odbieramy informacje.

Co można odbierać za pomocą słuchu?

Forma

Kolor

Dźwięk

Za pomocą słuchu odbieramy i rozpoznajemy dźwięki wokół nas.

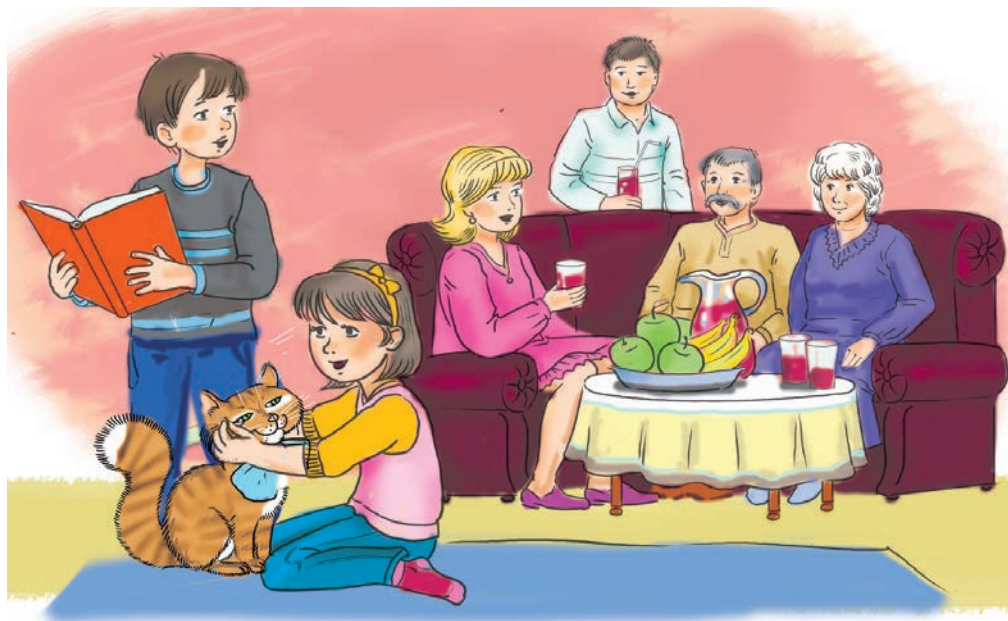
Słyszymy dźwięki przyrody, muzyki. Słuchamy bajek, które są czytane. To nam przynosi radość.

Słyszymy dzwonek, który zawiadamia nas o początku i zakończeniu lekcji.

Słyszymy dźwięk nadjeżdżającego pociągu.

Za pomocą słuchu możemy rozmawiać ze sobą.

Nazwijcie najpierw obiekty, które wydają ciche dźwięki, a potem te, które – głośne.

Wniosek.

Uszy są potrzebne człowiekowi, żeby: rozróżniać dźwięki, rozmawiać, unikać niebezpieczeństwa.

Czy wiecie, że...

Jak słyszą zwierzęta? Jak uważacie, co łączy olbrzyma-słonia i małego delikatnego motylka? Łączy ich nadzwyczajna ostrość słuchu.

Koty słyszą lepiej, niż ludzie.

Nieprawdopodobnie ostry słuch mają ptaki.

Mrówki również posiadają słuch, ale różni się on od ludzkiego. Dlatego naszego zwracania się do nich nigdy nie usłyszą.

CZY MOŻNA WSZYSTKO USŁYSZEĆ ZA POMOCĄ USZU

Kiedy trudno słuchać?

Kiedy przysłuchujemy się do szeptu.

Kiedy znajdujemy się daleko od źródła dźwięku.

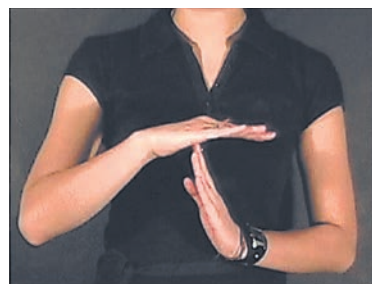
Jakie przyrządy pomagają człowiekowi lepiej słyszeć? Które przyrządy mają parzystą ilość elementów?

Fonendoskop, głośnik i aparat słuchowy pomagają lepiej słyszeć dźwięki, które ciężko rozpoznać za pomocą uszu.

Czy wiecie, że...

Człowiek, który źle słyszy, może porozumiewać się z innymi za pomocą języka migowego. W nim litery i oddzielne słowa są oznaczone pewnymi gestami.

Ułóżcie porady, jak trzeba dbać o słuch.

Niebezpieczne jest samodzielne czyszczenie uszu głęboko w środku. Można uszkodzić kanał słuchowy. Słuchając głośnej muzyki, można wyrządzić sobie krzywdę. Wykorzystujcie bezpieczne słuchawki.

Wniosek.

O słuch trzeba dbać. W chłodną porę roku trzeba nosić nakrycie głowy. Ostrożnie czyścić uszy niezbyt głęboko w środku. W razie potrzeby niezwłocznie zwrócić się do lekarza. Ludzie, którzy słabo słyszą, korzystają z aparatu słuchowego i porozumiewają się za pomocą języka migowego.

SKÓRA – NARZĄD DOTYKU

Przyjrzyjcie się fotografiom. Co czujemy?

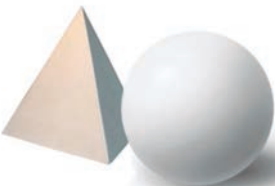

Odczuwamy za pomocą skóry. Skóra – narząd dotyku. Za pomocą skóry odbieramy informacje.

Co odbieramy za pomocą skóry?

Kształt

Kolor

Dźwięk

Co jest zimne? Co jest ciepłe?

Gra "Magiczny woreczek". Rozpoznajcie za pomocą dotyku przedmioty, które znajdują się w worku.

Ludziom potrzebne są uściski.

Człowiek odczuwa ból (nakłucie, podrapanie, uderzenie) i zachowuje się ostrożnie.

Za pomocą dotyku człowiek odczuwa zimno, ciepło. Wrażliwość skóry pozwala uniknąć odmrożeń, oparzeń.

Na podstawie rysunków opowiedzcie, jak trzeba dbać o skórę.

Co może doprowadzić do uszkodzenia skóry?

Jak chronić się przed urazami?

Ułożcie porady, kiedy trzeba myć ręce.

Wniosek.

Skóra – narząd dotyku. Za pomocą skóry człowiek odczuwa zimno, ciepło, ból.

Z plastikowych, drewnianych łyżek albo łopatk
zróbcie lalkę.

Materiały i narzędzia: drewniana, plastikowa łyżka albo łopatk, włóczka w kolorze czarnym, kolorowa krepina lub kawałki tkaniny, wstążka aksamitowa i klej.

Etapy pracy:

Nadajcie imiona swoim lalkom. Zróbcie małe przedstawienie. Opowiedzcie w nim o tym, że skóra jest ważnym narządem dotyku człowieka.

NOS – NARZĄD WĘCHU

Co odbieramy za pomocą węchu? Zapach których obiektów są przyjemne, a których – nie?

Czy można za pomocą węchu określić, co znajduje się w każdej butelce?

Zróbcie eksperyment: zawiążcie oczy albo zamknijcie je. Spróbujcie za pomocą węchu określić, co znajduje się w każdej butelce.

Co odbieramy za pomocą węchu?

Zapach

Dźwięk

Kolor

Zapach, których przedmiotów wam się podoba? Jakie zapachy są dla was nieprzyjemne?

Po co człowiek rozróżnia zapachy?

Odbieramy zapachy i możemy rozróżnić świeże jedzenie od zepsutego.

Rozpoznajemy zapach dymu i rozumiemy, że coś się pali, dlatego trzeba być ostrożnym.

Odbieramy zapach i odczuwamy przyjemność.

Wniosek.

Nos – narząd węchu. Za pomocą nosa człowiek odbiera różne zapachy.

JĘZYK – NARZĄD SMAKU

Jaką informację odbieramy za pomocą języka?

Nazwijcie jedzenie, które ma słodki smak. Które jedzenie jest słone? Kwaśne? Gorzkie?

słone

kwaśne

słodkie

gorzkie

Wniosek.

Za pomocą języka odbieramy smak.

Człowiek rozróżnia smaki podstawowe: słodki, słony, kwaśny, gorzki.

Nie można próbować smaku produktów nieznanymi!

Czy wiecie, że...

Zwierzęta też lubią słodkie jedzenie. Na przykład, słodycze – ulubione jedzenie koni.

Są zwierzęta, które nie spożywają gorzkiego jedzenia.

Po co człowiekowi są potrzebne narządy zmysłów?
Ile ma ich człowiek? Nazwijcie zwierzęta, które
mają taką samą ilość narządów zmysłów.

dotyk

słuch

smak

wzrok

węch

MOJA SZKOŁA

BEZPIECZNA DROGA DO SZKOŁY

Co przedstawia fotografia? Dla kogo są przeznaczone te części ulicy?

Na ulicy znajduje się jezdnia i chodnik.

Chodnik jest przeznaczony dla ruchu pieszych.

Jezdnia – dla ruchu transportu. Chodnik jest oddzielony od jezdni **krawężnikiem**.

Jezdnia – to miejsce podwyższonego niebezpieczeństwa!

Gdzie poruszają się piesi? Gdzie jeżdżą samochody?

Odgadnijcie zagadkę.

Chodniki – to ścieżki,
chodzisz po nich pieszo.
Na chodniku się nie spieszy,
kto to taki, właśnie –

• Jak nazywa się część ulicy, po której poruszają się piesi?

- Kiedy piesi mogą poruszać się po jezdni?
- Dlaczego na skrzyżowaniu trzeba być szczególnie uważnym i ostrożnym?
- Jak trzeba się poruszać po chodniku, żeby droga była bezpieczna?
- Po której stronie chodnika trzeba iść?

Przyjrzyjcie się znakom drogowym. Co one oznaczają?

Jaki znak jest stawiany przy przejściu dla pieszych?
Jaką formę figury geometrycznej ma każdy znak?

Znaki drogowe pomagają kierowcom i pieszym.
Znaki drogowe mogą zakazywać, nakazywać ruch
i ostrzegać przed niebezpieczeństwem.

Opowiedzcie, jak prawidłowo przechodzić przez
jezdnię?

- Opowiedzcie o swojej drodze od domu do
szkoły.
- Zaobserwujcie, jakie znaki znajdują się po drodze
do szkoły.
- Jakie znaki drogowe są umieszczone obok szkoły?

Wniosek.

Na czerwonym – iść nie można:
bądź ostrożny, się zatrzymaj!
Żółty świeci – bądź gotowy!
Na zielonym – już nie zwlekaj,
wolna droga, śmiało idź!
Zasad tych nie zapominaj!

POZNANIE SZKOLNYCH POMIESZCZEŃ

Zróbcie wycieczkę po szkole. Odwiedźcie pomieszczenia szkolne: salę gimnastyczną, bibliotekę, stołówkę, aulę.

Które pomieszczenia znajdują się w waszej szkole? Jak trzeba się w nich zachowywać? Które się wam najbardziej spodobały? Dlaczego?

Przyjrzyjcie się rysunkowi. Wskażcie i opowiedzcie, jakie pomieszczenia przedstawia? Ile ich jest?

Przyjrzyjcie się fotografiom pomieszczeń szkolnych.
Opowiedzcie, jakie jest ich przeznaczenie.

Jakie zawody mają ludzie, którzy pracują w szkole?
W jakich przypadkach można się do nich zwracać?

Wniosek.

Szkoła – nasz dom. W szkole pracują ludzie o różnych zawodach. Szanujmy ich pracę!

SPACER PO PODWÓRKU SZKOLNYM

Odwiedzimy podwórkę szkolną. Co można na nim zobaczyć?

Wycieczka po podwórku szkolnym.

1. Wyjdźcie i obejrzyjcie podwórko szkolne.
2. Co znajduje się na podwórku szkolnym?

Przestrzegajcie zasad zachowania się podczas wycieczki.

1. Bez pozwolenia nauczyciela nie opuszczaj miejsca przebywania.

2. W razie złego samopoczucia natychmiast powiadom nauczyciela.

3. Nie dotykaj nie znanych ci przedmiotów, które mogą być niebezpieczne.

Zbadaj obiekty podwórka szkolnego.

- Jakie rośliny rosną na podwórku szkolnym? Jak one wyglądają? Opiszcie jeden z nich.
- Jakie dźwięki słyszycie na podwórku szkolnym? Co to za dźwięki?
- Jakie obiekty przyrodnicze stworzone przez człowieka są na podwórku szkolnym? Opiszcie jeden z nich.
- Jakie budowle publiczne znajdują się w pobliżu waszej szkoły? Dlaczego tak się je nazywa?

Opowiedzcie, czego nowego dowiedzieliście się o środowisku wokół was – podwórku szkolnym.

To, co badaliście, można połączyć w grupy. Nazwijcie te grupy.

Cechy	Obiekty przyrodnicze	Obiekty stworzone przez człowieka
Kolor		
Kształt		
Miękkie/ twarde		

Przyjrzyjcie się znakom. Co mogą one oznaczać?
Jakie znaki umieścilibyście na podwórku szkolnym?

Wniosek.

Otaczają nas obiekty przyrodnicze i stworzone przez człowieka.

Wszystko, co zostało stworzone przez człowieka, nazywamy obiektami stworzonymi przez człowieka.

NASZA KLASA

Przyjrzyjcie się uważnie waszej klasie. Opowiedzcie, co gdzie się znajduje.

Porównajcie swoją klasę z klasą, która jest przedstawiona na fotografii. Co mają wspólnego? Czym się różnią?

Nazwijcie strefy w sali lekcyjnej. W jakiej strefie czujecie się bardziej komfortowo?

Przyjrzyjcie się znakom. Co one oznaczają? Jakie znaki umieścilibyście w klasie?

Które z dzieci przestrzega zasad zachowania się w klasie? Jakie mogą być następstwa naruszenia zasad zachowania się?

Sala lekcyjna – to miejsce, w którym się uczycie, rozmawiacie ze sobą, jak również odpoczywacie na przerwach. Dlatego każdy powinien czuć się tutaj komfortowo. Co chcielibyście zmienić w waszej klasie? Jak można ozdobić salę lekcyjną?

Wykonajcie paneau „Nasza klasa” według wzoru lub własnego pomysłu.

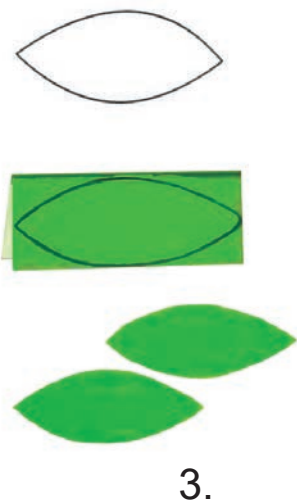
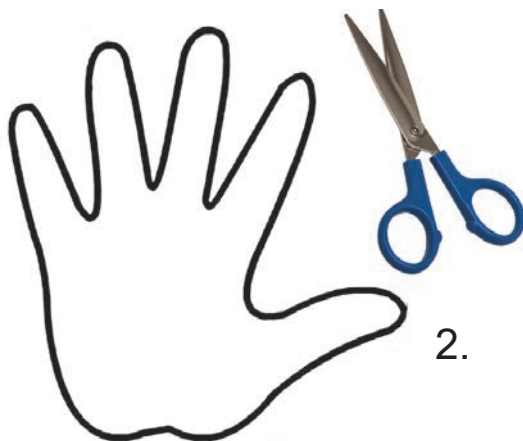
Aby wykonać paneau można wykorzystać różne rodzaje papieru.

Będzie wam potrzebny:

papier kolorowy, ołówek, kredki, klej winylowy (PWA), nożyczki.

Wykonajcie kolejno:

Wykonanym paneau ozdóbcie klasę.

Wniosek.

W szkole i klasie trzeba przestrzegać zasad zachowania się.

ROŚLINY DONICZKOWE

Przyjrzyjcie się zdjęciu z roślinami doniczkowymi. Czy widzieliście te rośliny? Gdzie? Które z nich znajdują się w waszej sali lekcyjnej? Które rosną w waszych domach?

Rośliny doniczkowe naszej klasy

fiolatek

kaktus

trzykrotka

dracena

storczyk

aloes

geranium

monstera

kalanchoe

Których roślin doniczkowych jest więcej na zdjęciu: z kwiatami czy bez? O ile?

Dlaczego ludzie uprawiają rośliny doniczkowe w pomieszczeniach mieszkalnych?

Ozdabiają

Leczą

Oczyszczają powietrze

Pochłaniają kurz

JAK PIELEGNOWAĆ ROŚLINY DONICZKOWE

Kto dba o rośliny doniczkowe w waszej klasie?
Czy jednakowo trzeba pielęgnować różne rośliny?

Zasady pielęgnacji roślin doniczkowych

1. Dwa rodzaje podlewania:

- na ziemię w doniczce;
- do podstawki.

2. Spulchnianie
zaostrzonym
patyczkiem.

- zmiatanie kurzu pędzelkiem (liść z meszkiem);

3. Wycieranie listków:

- mokrą szmatką (liść gładki).

Nazwijcie przedmioty, które są potrzebne do pielęgnacji roślin doniczkowych.

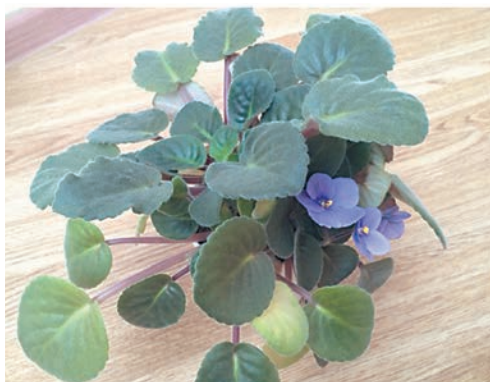

Przyjrzyjcie się obrazkom. Na których z nich dziewczynka prawidłowo podlewa kwiaty?

Jakie rośliny przedstawiono na zdjęciu? Porównajcie je. Objaśnijcie, co stało się z roślinami na drugim zdjęciu. Co trzeba było zrobić, żeby tak się nie stało?

Wniosek.

Rośliny doniczkowe upiększają mieszkanie, czynią je przytulnym, oczyszczają powietrze. Bez regularnej pielęgnacji rośliny mogą zginąć. Nie zapominajcie dbać o nie!

UCZYMY SIĘ WSPÓŁPRACY

Z którym z tych dzieci chcielibyście się zaprzyjaźnić?

Sergijko

Sofijka

Ołenka

Tarasyk

Przyjacielski uśmiech zachęca do rozmowy, pomaga pokonać brak zaufania, dystans w stosunku do rozmówcy. Szczery uśmiech charakteryzuje ludzi otwartych, uczciwych, dobrze wychowanych, życzliwych. Życzliwy uśmiech – to droga do serca uprzejmego człowieka!

Jakie komplementy zrobilibyście Marynce? Zróbcie komplementy sobie nawzajem.

Marynko,
fajnie jest
się z tobą
przrzyjaźnić!

Zapamiętajcie! „Magiczne” słowa wypowiada się zawsze ze szczerego serca.

Objasnijcie, dlaczego dzieci lubią spędzać wspólnie czas. Co je łączy?

Już wiecie, czym są przepisy ruchu drogowego, zasady dobrego wychowania, zachowania się w szkole i klasie.

Jak uważacie, czy trzeba przestrzegać zasad w zabawie? Jakie zabawy znacie? Jakie są w nich zasady? Dlaczego trzeba ich przestrzegać?

Opowiedzcie o ulubionej zabawie i zasadach w niej stosowanych.

Na podstawie obrazków ułóżcie opowiadania.

W jakie zabawy lubią się bawić wasze koleżanki/wasi koledzy? Zapytajcie dorosłych, w co lubili się bawić w dzieciństwie. W jakie zabawy lubicie się bawić całą rodziną?

Wniosek.

Pamiętajcie, wielu rzeczy możecie nauczyć się od swoich koleżanek i kolegów z klasy i nauczyć ich tego, co sami umiecie robić!

JA I ŚWIAT WOKÓŁ NAS

JAK POZNAJĘ OTACZAJĄCY ŚWIAT

W JAKIM CELU PROWADZIMY OBSERWACJE

Czy lubicie spacerować w sadzie, po parku? Co ciekawego można zobaczyć w przyrodzie? Kogo i co można obserwować?

Jaka pora roku jest przedstawiona na obrazkach? Jakie cechy pomogły wam się tego dowiedzieć? Znajdźcie różnice na rysunkach.

Badacz powinien umieć obserwować. Obserwować – to uważnie przyglądać się przedmiotom oraz zmianom, które zachodzą wokół. Wszyscy naukowcy są badaczami.

Czy mieliście okazję obserwować, jak jaskółka buduje swoje gniazdo?

Na zdjęciu pokazano, jak ptaszek zaczyna budować swoje gniazdo. Obserwując jego zachowanie, można stwierdzić:

- jak jaskółki wybierają miejsce na gniazdo;
- gdzie i jak zbierają materiał budowlany;
- z czego rozpoczynają swoją pracę; jak ją kończą.

PLAN OBSERWACJI:

1. Określić cel.
2. Ułożyć plan.
3. Utrwalić (zapisać lub naszkicować) wyniki.
4. Wyciągnąć wnioski.

Jeżeli macie zwierzę domowe (papuga, kot, pies, chomik itp.), poobserwujcie jego zachowanie. Przygotujcie opowiadanie o ulubieńcu domowym według podanego planu.

1. Nazwa i jak się wabi zwierzę.
2. Jakie ono jest – duże czy małe?
3. Jaki ma kolor futra albo piór?
4. Co je wasz ulubieniec?
5. Jak zachowuje się w obecności swoich gospodarzy?

Wstawcie ściętą gałązkę moreli albo bzu do wody. Zapiszcie datę rozpoczęcia obserwacji. Po jakim czasie rozwiną się liście?

Wniosek.

Umiejętność obserwacji jest ważna dla każdego badacza. Wszyscy badacze notują wyniki swoich obserwacji.

Czy wiecie, że...

Jaskółki rodzą się i rosną w gniazdach pod dachami naszych domów. Jesienią odlatują do ciepłych krajów. Kiedy na Ukrainie jest zima, jaskółki mieszkają w Afryce. Na wiosnę ptaszki znów powracają do nas.

W JAKIM CELU ROBIMY DOŚWIADCZENIA

Na większość pytań można znaleźć odpowiedź w książkach. Ale ciekawiej jest znaleźć odpowiedź na niektóre pytania za pomocą doświadczeń.

Słowniczek

Doświadczenie – to odtworzenie zjawiska w pewnych warunkach w celu obserwacji.

Przeprowadźcie doświadczenie „Cytryna, która pływa”. Posłuchajcie instrukcji. Przyjrzyjcie się zdjęciu.

Zastanówcie się, co dzieje się z cytryną, którą umieścimy w szklance z wodą. Sprawdźcie swoje przypuszczenia poprzez doświadczenie.

Co stanie się z cytryną w wodzie, jeżeli obierzemy ją ze skórki?

Będą wam potrzebne: dwie szklanki z wodą, cytryna, nóż, deska do krojenia.

Doświadczenie 1.

1. Nalejcie do szklanki wody.
2. Połóżcie cytrynę do wody.
3. Co obserwujecie?

Wniosek. Cytryna nie opada na dno, a pływa w wodzie.

Doświadczenie 2.

1. Nalejcie do szklanki wody.
2. Obierzcie cytrynę ze skórki.
3. Zastanówcie się, co stanie się z obraną cytryną w wodzie.
4. Połóżcie obraną cytrynę do wody.
5. Co obserwujecie? Czy wasze przypuszczenia okazały się prawdziwe?

Wniosek. Cytryna opadła na dno, ponieważ miąższ cytryny napełnił się wodą.

Zewnętrzna powłoka cytryny chroni ją przed deszczem, kiedy ta rośnie. Skórka – bariera, która chroni cytrynę.

Za pomocą lupy przyjrzyjcie się skórcie cytryny i skórcie swojej ręki. W czym są do siebie podobne? Czym się różnią?

Zapamiętajcie! Po zakończeniu doświadczenia posprzątajcie miejsce pracy, umyjcie naczynia i ręce!

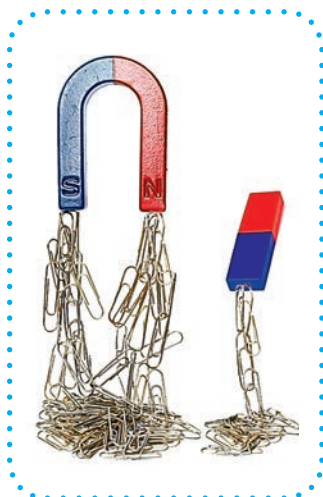
Zróbcie doświadczenia z magnesami, żeby ustalić, które przedmioty one przyciągają, a których – nie.

Będą wam potrzebne: dwa magnesy – większego i mniejszego rozmiaru, spinacze, szklanka wody.

Doświadczenie 1.

1. Weźcie dwa magnesy: jeden – mały, drugi – duży.
2. Potrzymajcie magnesy obok metalowych spinaczy.
3. Co obserwujecie?

Wniosek. Duży magnes przyciąga spinacze bardziej, niż mały.

Doświadczenie 2.

1. Weźcie szklankę z wodą.
2. Włóżcie do niej przedmioty metalowe: spinacze, gwoździe itp.
3. Przeciągnijcie magnes po ściance szklanki.
4. Co obserwujecie?

Wniosek. Magnes przyciąga przedmioty metalowe nawet przez wodę i ścianki szklanki.

Siła magnetyczna działa również przez papier, drewno, tkaninę i inne materiały.

Ostrożnie obchodźcie się z przedmiotami ostrymi i kłującymi!

Przypuśćcie, który z przedstawionych przedmiotów będzie przyciągać magnes. Zróbcie doświadczenia i sprawdźcie swoje przypuszczenia.

Nazwijcie przedmioty, które przyciągnął magnes. Wyciągnijcie wnioski. Których przedmiotów okazało się więcej?

Wniosek.

Przedmioty metalowe mają właściwości magnetyczne.

Na którym zdjęciu przedstawiono dzieci, które poznają przyrodę za pomocą obserwacji? Które z dzieci przeprowadza doświadczenia? Jak się o tym dowiedzieliście?

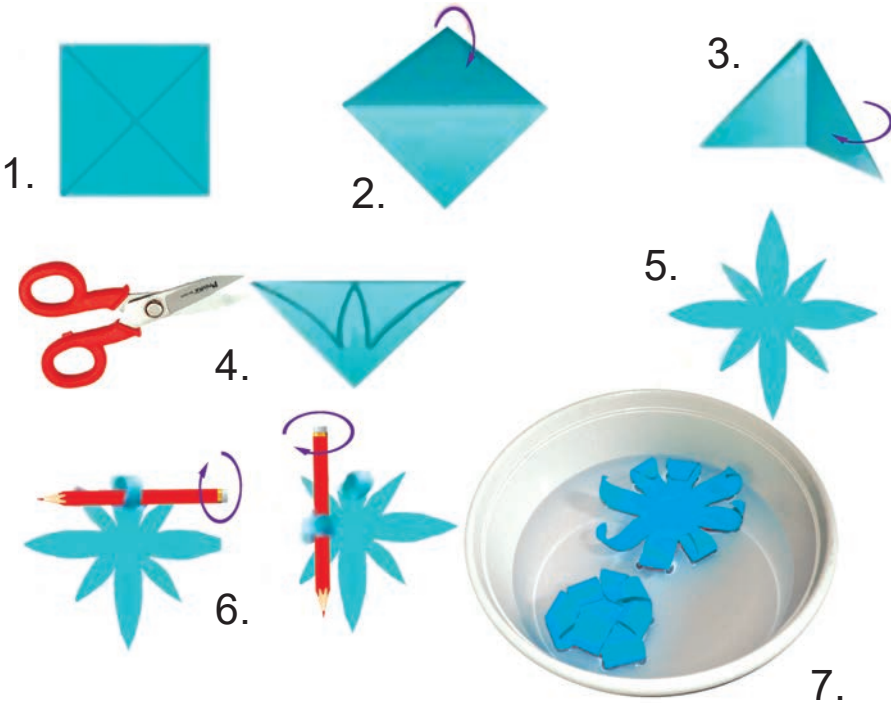

Wykonajcie z papieru kwiatek „Lilia wodna”. Zróbcie doświadczenie, czy papierowy kwiatek będzie pływać po wodzie. Wyciągnijcie wnioski.

Będą wam potrzebne: papier, nożyczki, ołówek, woda, płytkie naczynie.

Wykonajcie kolejno:

Wniosek.

Przyrodę bada się za pomocą doświadczeń.

Czy wiecie, że...

Duże magnesy są wykorzystywane, żeby podnosić duże ładunki, na przykład samochody.

PO CO WYKONUJEMY POMIARY

Żeby dowiedzieć się jak najwięcej o pewnych przedmiotach czy zjawiskach, trzeba wykonać wiele różnych doświadczeń. Określić kształt przedmiotu, jego rozmiar i wagę, temperaturę itd. W tym celu ludzie wykonują pomiary za pomocą specjalnych przyrządów.

Nazwijcie przyrządy pomiarowe.
Co można nimi mierzyć?

Czy mieliście okazję je wykorzystywać? Gdzie?

Zapamiętajcie! Z przyrządami szklanymi trzeba obchodzić się bardzo ostrożnie!

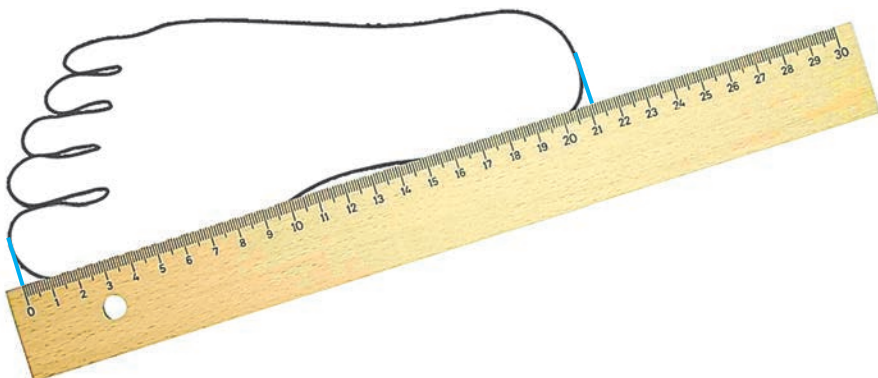

Dowiedzcie się, jaki macie rozmiar obuwia. W tym celu będą wam potrzebne: kartka papieru, ołówek, linijka.

1. Postawcie stopę na papierze tak, żeby stała całkowicie na podłodze. Obwieźcie ją ołówkiem.

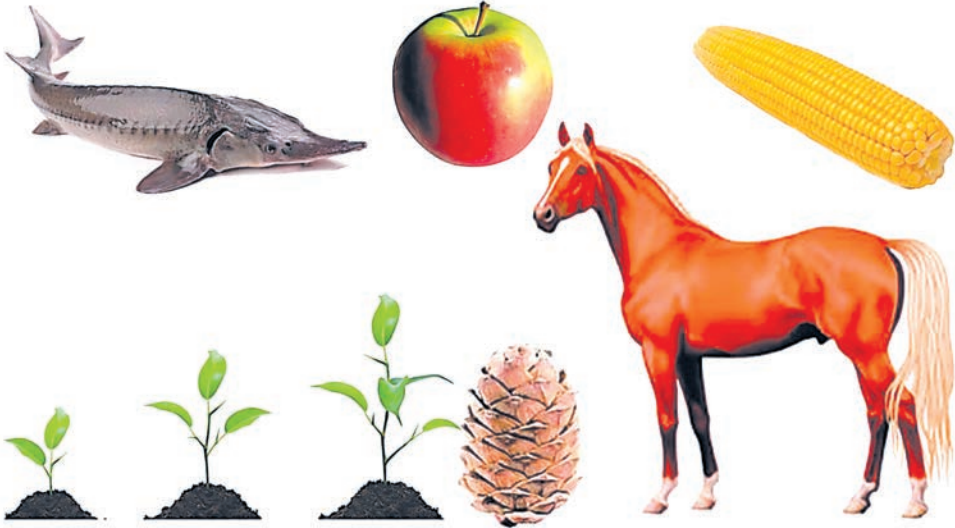

2. Zmierzcie linijką długość odbicia stopy na rysunku. Będzie to rozmiar waszego obuwia w centymetrach.

Które z podanych obiektów można badać za pomocą pomiarów? Jakie jeszcze inne właściwości tych przedmiotów można badać?

Wniosek.

Pomiary – to metoda badania, która pomaga człowiekowi poznawać otaczający go świat.

Czy wiecie, że...

W życiu codziennym ludzie wykorzystują przyrządy pomiarowe: liczniki gazowe, liczniki energii elektrycznej, liczniki zużycia wody itp. Przyrządy te motywują ludzi do oszczędzania bogactw naturalnych i własnych pieniędzy.

ZA POMOCĄ CZEGO WYKONUJEMY BADANIA

Do doświadczeń wykorzystuje się różnorodne urządzenia.

Drobne objekty badamy za pomocą przyrządu powiększającego – lupy. Lupa prosta powiększa przedmioty dwukrotnie i więcej.

Trzymajcie lupę za rękojeść. Nie dotykajcie palcami szkła.

Szkło
powiększające
(soczewka)
oprawa

rękojeść

Za pomocą lupy przyjrzyjcie się tekstowi podręcznika, listkowi rośliny doniczkowej albo guzikowi na ubraniu. Co zauważyliście? Jak zmienił się obraz pod lupą?

Rozróżnia się przyrządy pomiarowe i powiększające. Nazwijcie je.

Przyrządy powiększające

Przyrządy pomiarowe

Nazwijcie znane wam przyrządy. Które z tych przyrządów macie w domu? Do czego są one wykorzystywane w waszej rodzinie? Którym z nich mieliście okazję się posługiwać? Co badaliście?

Na których urządzeniach przedstawiono liczby?

Na podstawie obrazków opowiedzcie, które z dzieci obserwują, a które – przeprowadzają doświadczenie. Jakie przyrządy wykorzystują?

Mykołka

Iwanko

Sofijka

Tetianka

Ołenka

Mychajłyk

Zapamiętajcie! Zabrania się wykorzystywać naczynia szklane albo szklane przyrządy, które mają nawet małe pęknięcia lub uszkodzenia!

Jakie przyrządy pomiarowe wykorzystuje mama w kuchni, kiedy piecze ciasto według przepisu?

Wniosek.

Do przeprowadzenia obserwacji, doświadczeń i pomiarów wykorzystuje się różne przyrządy. Pomagają one otrzymać bardziej wiarygodną informację o obiektach, które badamy.

JESTEM BADACZEM. JESTEM BADACZKĄ

BADAMY WŁAŚCIWOŚCI POWIETRZA

Odgadnijcie zagadkę.

Takie wielkie, że wypełnia cały świat,
takie małe, że mieści się w szczelinie.

Powietrze, jakby kołdrą, okrywa naszą Ziemię.
Jest ono przezroczyste, nie ma koloru i zapachu,
dlatego go nie widzimy, ale możemy poczuć.
O istnieniu powietrza można dowiedzieć się za
pomocą doświadczeń.

Doświadczenie 1.

1. Pomachajcie zeszytem przed twarzą.
2. Co odczujecie? Ruch powietrza.

Wniosek. Powietrze się porusza.

Doświadczenie 2.

1. Do słoika z wodą połóżcie kamień.
2. Co zaobserwujecie?
Na ściankach pojawiają się pęcherzyki.

Wniosek. Powietrze znajduje się
w szparach kamienia.

Doświadczenie 3.

1. Weźcie woreczek plastikowy i
zaczniacie go zwijać od strony
otworu.

2. Co zaobserwujecie?
Utworzyła się „poduszka”
powietrzna.

Wniosek. Powietrze wypełnia całą przestrzeń worka.

Czujemy powietrze, kiedy wieje wiatr.
Wiatr – to ruch powietrza.

Za pomocą czego poruszają się przedstawione obiekty?

Przeprowadźcie doświadczenie.

1. Zatrzymajcie oddech na pewien czas.
2. Co odczuliście?

Wniosek. Człowiek nie może obejść się bez powietrza.

Czy można namalować powietrze? Czy powietrze może wydawać dźwięki? Wykorzystując rysunek, opowiedzcie o znaczeniu powietrza dla roślin, zwierząt i człowieka.

A co wy robicie dla czystości powietrza w waszej klasie?

Czy wiecie, że...

Uważa się, że rośliny najlepiej oczyszczają powietrze. Ich liście pochłaniają substancje szkodliwe. Żeby poprawić stan powietrza, trzeba sadzić drzewa i krzewy.

Dlaczego lasy są nazywane „płucami planety”?

Jakie szkody wyrządza brudne powietrze?
Jak ochronić powietrze przed zanieczyszczeniem?

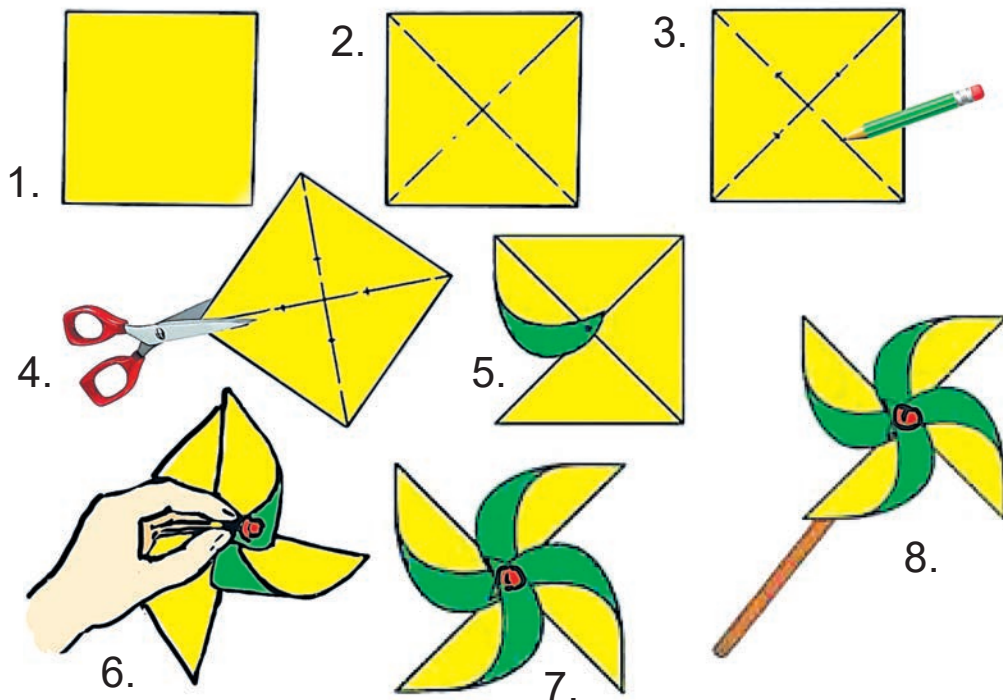
Razem z dorosłymi sprawdźcie, czy powietrze w waszej miejscowości jest czyste. W tym celu weźcie taśmę klejącą i umieśćcie ją na drzewie w parku, na słupie obok drogi, na ścianie waszego domu. Po upływie doby zdejmijcie taśmy i porównajcie je. Która z taśm jest najbrudniejsza? Dlaczego?

Wykonajcie wiatrak z papieru.

Będą wam potrzebne: patyczek drewniany albo ołówek, kartka papieru kolorowego, pinezki biurowe.

Wykonajcie kolejno:

Podmuchajcie na wiatrak – i zobaczycie, jak powietrze obraca go wokół osi.

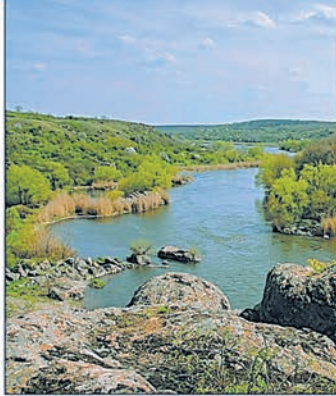
Wniosek.

Powietrze jest przezroczyste, nie ma koloru i zapachu, dlatego go nie widzimy, ale możemy poczuć. Powietrze jest nieodzowne dla wszystkich organizmów żywych do oddychania. Chrońcie i dbajcie o czyste powietrze!

BADAMY WŁAŚCIWOŚCI WODY

Co łączy te zdjęcia? Gdzie jeszcze znajduje się woda w przyrodzie?

Co wiecie o wodzie?

Jakie właściwości ma woda? Aby odpowiedzieć na te pytania, wykonamy doświadczenia.

Doświadczenie 1.

1. Spróbujcie smak czystej wody.
2. Co poczuliście?
3. Powąchajcie wodę. Czy poczuliście zapach?

Wniosek. Woda nie ma ani smaku, ani zapachu.

Doświadczenie 2.

1. Do szklanki z wodą włóżcie łyżkę.
2. Czy widać łyżkę?

Wniosek. Woda jest przezroczysta.

Doświadczenie 3.

1. Przelejcie wodę ze szklanki do dzbanka lub butelki.
2. Czy woda zmieniła kształt?

Wniosek. Woda nie ma kształtu, przyjmuje kształt naczynia, w którym się znajduje. Woda jest ciekła.

Do jakich potrzeb ludzie wykorzystują wodę?
Jakie znaczenie ma woda dla roślin, zwierząt i człowieka?

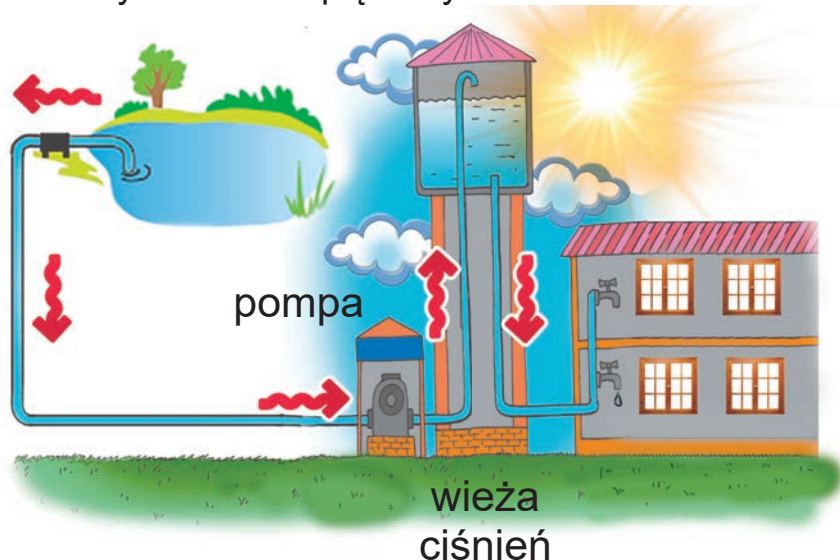

W jakim celu jest potrzebna woda w mieszkaniach ludzi? Jak często z niej korzystacie?

Dowiedźcie się, w jaki sposób woda dociera do budynków wielopiętrowych.

W jaki sposób woda dociera do domów prywatnych?
Opowiedzcie, jak oszczędza się wodę w waszych rodzinach.

Wniosek.

Woda jest przezroczysta, bez smaku i zapachu. Wypełnia ona kształt naczynia, do którego jest nalana. Chrońcie i dbajcie o zbiorniki wodne!

Czy wiecie, że...

Wodę zawierają wszystkie organizmy żywe: owady, ryby, ptaki, zwierzęta, rośliny.

W organizmie człowieka również jest woda.

BADAMY WŁAŚCIWOŚCI GLEBY. ZNACZENIE GLEBY DLA PRZYRODY OŻYWIONEJ

Odgadnijcie zagadkę.

Wszystkich karmi, poi, ale nie każdy o nią dba.

Na podstawie rysunku opowiedzcie o znaczeniu gleby dla organizmów żywych. Co żyje w glebie? Skąd rośliny pobierają składniki odżywcze?

Słowniczek

Gleba – to powierzchniowa, żyzna warstwa ziemi, w której rosną rośliny i żyją różne organizmy.

Gleba zawiera próchnicę. Próchnica tworzy się w wyniku gnicia opadłych liści, obumarłych roślin i zwierząt. W próchnicy znajdują się różne substancje odżywcze, potrzebne dla wzrostu i rozwoju roślin. Im więcej próchnicy w glebie, tym jest ona żyzniejsza.

Co znajduje się w glebie? Żeby odpowiedzieć na to pytanie, zrobimy doświadczenia.

Doświadczenie 1.

1. Do szklanki z wodą włóżcie grudkę gleby.
2. Co zaobserwujecie?

Wniosek. W skład gleby wchodzi powietrze.

Doświadczenie 2.

1. Do szklanki z wodą włóżcie grudkę gleby.
2. Wymieszajcie patyczkiem.
3. Co zaobserwujecie? Na dnie szklanki utworzyła się warstwa piasku i warstwa gliny.

Wniosek. W glebie jest piasek i glina.

Doświadczenie 3.

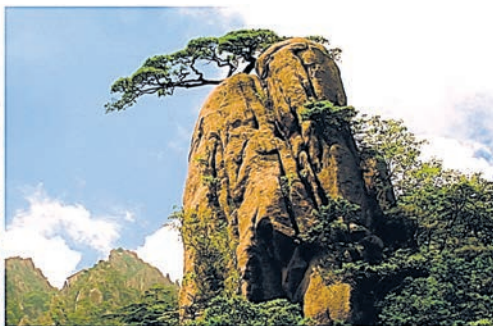
1. Weźcie grudkę gleby i połóżcie ją na ręczniku papierowym. Nakryjcie ją ręcznikiem i naciśnijcie.
2. Co zaobserwowaliście?

Wniosek. W glebie jest woda.

Na podstawie zdjęć opowiedzcie, jakie znaczenie ma gleba dla roślin, zwierząt i człowieka.

Gdzie znika brudna woda po umyciu naczyń, praniu, kąpieli?

Co stanie się z glebą, jeżeli będziemy podlewać ją brudną wodą? Co ludzie wykorzystują, żeby do gleby nie dostawała się brudna woda?

Przeprowadźcie doświadczenie.

Nabierzcie do jednego pojemnika gleby, a do drugiego – gliny. Posadźcie do każdego po jednej fasolce. Postawcie na parapecie w klasie. Regularnie podlewajcie. Obserwujcie, jak będą rosnąć rośliny. Wszystkie zmiany zapisujcie i porównujcie. Wyciągnijcie wniosek.

Wniosek.

Gleba – to żyzna powierzchniowa warstwa ziemi, w której rosną rośliny i żyją różne stworzenia. Gleba składa się z próchnicy, gliny, piasku, wody, powietrza.

Ukraina jest bogata w żyzne gleby. Muszą być one chronione!

Czy wiecie, że...

Niektóre organizmy żywe spędzają w glebie prawie całe swoje życie. Są to – kret, dżdżownica, ryjówka, ślepiec i in. Żywią się one przeważnie korzeniami roślin.

Kret

Dżdżownica

Ryjówka

ŚWIAT, KTÓRY NAS OTACZA

PRZYRODA WOKÓŁ NAS. PRZYRODA OŻYWIONA I NIEOŻYWIONA

Rozejrzyjcie się wokół siebie. Nazwijcie, co was otacza. Jak myślicie, co z tego, co was otacza, należy do składników przyrody? Co – nie?

Słowniczek

Składniki (przyrody) – to wszystkie przedmioty, które nas otaczają.

Nazwijcie składniki przyrody, które są przedstawione na rysunku.

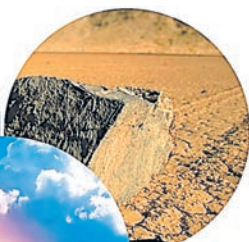

Co z tego, co zostało przedstawione na rysunkach codziennie widzicie po drodze do szkoły?

Które ze składników należą do przyrody ożywionej?

Słońce, gwiazdy, powietrze, woda, kamienie – to składniki **przyrody nieożywionej**.
Rośliny, grzyby, zwierzęta, człowiek – to składniki **przyrody ożywionej**.

Pomóżcie Taraskowi dojść do szkoły. Nazwijcie najpierw składniki przyrody nieożywionej, które napotka na swojej drodze do szkoły, a potem – składniki przyrody ożywionej. Jaki kształt ma droga?

Porównajcie rysunki. Co je łączy?
Czym się różnią?

Rozgwiazda

Gwiazda

SKŁADNIKI PRZYRODY

NIEOŻYWIONEJ

nie oddychają

rosną

nie odżywiają się

nie rozmnażają się

nie umierają

OŻYWIONEJ

oddychają

rosną

odżywiają się

rozmnażają się

umierają

Czy można określić, co jest ważniejsze: przyroda nieożywiona, czy ożywiona?

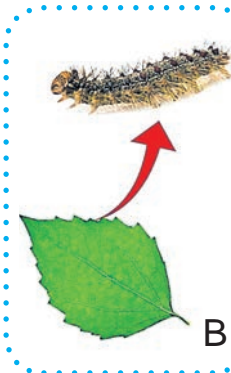
Przyroda nieożywiona i ożywiona współistnieją harmonicznie. Ich stosunki wzajemne umożliwiają ludziom, roślinom i zwierzętom współistnienie.

Na których schematach pokazano powiązanie przyrody ożywionej i nieożywionej? Objasnijcie.

A

B

C

D

Opowiedzcie, wykorzystując zdjęcie, jak powiązane są ze sobą składniki przyrody nieożywionej i ożywionej. Przytoczcie własne przykłady.

Porównajcie na zdjęciu składniki przyrody według koloru, kształtu, rozmiaru. Opiszcie je. Co je łączy? Czym się różnią?

Wniosek.

Przyroda nieożywiona i ożywiona są powiązane między sobą. Przyroda ożywiona nie może istnieć bez przyrody nieożywionej.

Czy wiecie, że...

Krokodyle zjadają żółwie, ryby, ptaki, zwierzęta. Aby lepiej strawić takie jedzenie łykają kamienie.

СЛОНЦЕ – ЖРІДЛО СВІТЛА І ЦИПЛА

Odgadnijcie zagadkę.

Oko ogniste samotnie wędruje,
na wszystkich spogląda, ciepło daruje.

Co pomogło wam odgadnąć zagadkę?

Przypomnijcie sobie, co należy do przyrody nieożywionej?
Do jakiej przyrody należy Słońce?

Czy może istnieć życie bez słonecznego światła i ciepła? Dlaczego?

Jaką roślinę przedstawiono na obrazku?
Zaobserwujcie, jak zmienia się jej położenie w ciągu dnia. Objaśnijcie dlaczego.

Słońce jest potrzebne wszystkim istotom żywym. Bez słonecznego światła i ciepła nie może żyć żaden organizm.

Słowniczek

Organizmy – to składniki przyrody ożywionej.

Objaśnijcie zgodnie z treścią wiersza, dlaczego sosnom będzie „smutno”.

SŁOŃCE

Słońce usiadło na sosnę,
sennie powiedziało „Zasnę”.
Sosny słoneczko bujały,
Sosny słoneczko błagały:
– Słońce, słoneczko, nie trzeba,
będzie smutno nam bez ciebie.

Hanna Czubacz

Czy słońce wpływa na wasz nastrój? W jaki sposób?

Objaśnijcie treść przysłowia.

Słońce grzeje, słońce jaśnieje – cała przyroda promienieje.

Pofantazjujcie i dokończcie zdanie.

Raptem słońeczko zniknęło na zawsze...

Słowniczek

Słońce – ogromna rozżarzona kula, najbliższa Ziemi gwiazda.

Zapamiętajcie! Żeby nie zepsuć sobie wzroku, nie patrzcie na słońce. W jasny, słoneczny dzień trzeba nosić specjalne okulary przeciwsłoneczne.

Na podstawie obrazka ułóżcie zasady ochrony przeciwsłonecznej.

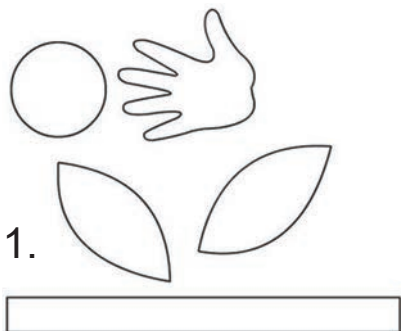

Wykonajcie aplikację „Słońce naszej klasy” według wzoru albo własnej koncepcji. Przyozdóbcie aplikacją waszą salę lekcyjną.

Będą wam potrzebne: papier kolorowy, ołówek, nożyczki, klej, materiały do ozdobienia, kartka kartonu (kolor dowolny).

Wykonajcie kolejno:

Wniosek.

Słońce – źródło światła i ciepła, bez których nie byłoby życia na Ziemi. Światło słoneczne można zobaczyć, a ciepło – poczuć.

Czy wiecie, że...

Aby sen był zdrowy, lepiej zasypiać w ciemności.

ŚWIAT PRZYRODY OŻYWIONEJ. CO JEST POTRZEBNE ORGANIZMOM DO ŻYCIA

Przypomnijcie sobie, co należy do przyrody. Podajcie przykłady składników przyrody nieożywionej i ożywionej.

Jakie składniki przedstawiono na rysunku? Które z nich są organizmami?

Rośliny do życia potrzebują światła słonecznego. Nauczyły się je znajdować i obracać się w jego stronę.

Doświadczenie 1.

1. Pierwszego dnia postawcie naczynie z kielkami na stole, który stoi w pewnej odległości od okna. Co zaobserwujecie następnego rana?

2. Następnie przestawcie naczynie w miejsce nasłonecznione. W ciągu dnia obserwujcie roślinę. Czy kielki zmieniają swoje położenie?

3. Wyciągnijcie wniosek.

Doświadczenie 2.

1. Wstawcie dwie cebule do szklanki z wodą. Jedną szklankę postawcie na parapecie w mieszkaniu. Drugą – w chłodnym miejscu, na przykład na balkonie albo podwórku.
2. Obserwujcie w ciągu całego tygodnia rośliny. Porównajcie je.
3. Zróbcie wniosek.

W ciepłym
pomieszczeniu

W chłodnym
pomieszczeniu

Która roślina rosła w ciemności, a która – w pomieszczeniu nasłonecznionym? Objaśnijcie dlaczego.

Wniosek.

Organizmy potrzebują do życia światła, wody, substancji odżywczych. Człowiek – to organizm, dlatego potrzebuje również światła, ciepła, powietrza, wody i zdrowej diety.

SPIS TREŚCI

JA I MOJA SZKOŁA

Jestem uczniem. Jestem uczennicą	4
Jesteśmy uczniami jednej klasy	6
Dlaczego trzeba przestrzegać planu dnia	10
Moja postawa – moje zdrowie	14
Schludność i higiena osobista	17
Ja i moje możliwości	21
Kim jestem? Jaki jestem? Jaka jestem? . . .	21
Jak rosnę	24
Jak odkrywam świat wokół siebie	26
Narządy zmysłów – nasi pomocnicy	29
Oczy – narząd wzroku	31
Czy można wszystko zobaczyć za pomocą oczu	35
Uszy – narząd słuchu	39
Czy można wszystko usłyszeć za pomocą uszu	42
Skóra – narząd dotyku	44
Nos – narząd węchu	49
Język – narząd smaku	51
Moja szkoła	53
Bezpieczna droga do szkoły	53
Poznanie szkolnych pomieszczeń	56
Spacer po podwórku szkolnym	58
Nasza klasa	61

Rośliny doniczkowe	65
Jak pielęgnować rośliny doniczkowe	67
Uczymy się współpracy	69

JA I ŚWIAT WOKÓŁ NAS

Jak poznaję otaczający świat	72
W jakim celu prowadzimy obserwacje	72
W jakim celu robimy doświadczenia	75
Po co wykonujemy pomiary	80
Za pomocą czego wykonujemy badania	83
Jestem badaczem. Jestem badaczką	87
Badamy właściwości powietrza	87
Badamy właściwości wody	92
Badamy właściwości gleby. Znaczenie gleby dla przyrody ożywionej.	96
Świat, który nas otacza	100
Przyroda wokół nas. Przyroda ożywiona i nieożywiona	100
Słońce – źródło światła i ciepła	105
Świat przyrody ożywionej. Co jest potrzebne organizmom do życia	109

Навчальне видання

ГІЛЬБЕРГ Тетяна
ТАРНАВСЬКА Світлана
ГНАТЮК Ольга та ін.

Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ

Підручник інтегрованого курсу для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
з навчанням польською мовою

(у 2-х частинах)

Частина 1

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Переклад польською мовою

Перекладач Калуські Томаш-Аркадіуш

Редактор О.Бойцун
Обкладинка, макет, художнє оформлення,
комп'ютерна обробка ілюстрацій С. Железняк

Формат 70×100 ¹/₁₆. Ум. друк. арк. 9,1.
Обл.-вид. арк. 8,95. Тираж 213 пр. Зам. № 105п

Державне підприємство
«Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Світ»
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4826 від 31.12.2014
www.svit.gov.ua; e-mail: office@svit.gov.ua; svit_vydav@ukr.net

Друк ТДВ «Патент»
88006 м. Ужгород, вул. Гагаріна, 101
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4078 від 31.05.2011